

Μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης οἱ πλεῖστοι τῶν Ἑλλήνων ἐσπούδαζον, ὅπως ἀναδειχθῶσι ποτε καθηγηταί, ἢ φημισθῶσιν ὡς λόγιαι, ἐδιδάσκοντο δὲ τὴν ἀρχαίαν φιλολογίαν, ὅπως ἀποθῶσι καὶ αὐτοὶ φιλόλογοι. Ἐθαύμαζον τὸν Ξενοφῶντα ὡς ἱστορικὸν πλήρη ἀττικῶν χαρίτων, οὐχὶ δὲ ὡς στρατηγὸν κατορθώσαντα τὴν θαυμασίαν ἐπιστροφὴν τῶν δέκα χιλιάδων. Ἀνεγίνωσκον τὸν Ἡρόδοτον διὰ τὴν Ἰωνικὴν διάλεκτον καὶ τὴν ἀμίμητον ἀφέλειαν τοῦ ὕφους, οὐχὶ δὲ ὅπως σπουδάσωσιν ἐν αὐτῷ καὶ τοὺς χρόνους ἐκείνους, οἵτινες ἐγέννησαν τοσοῦτους φιλοπάτριδας ἤρωας. Ἡ ἀκρίβεια, ἡ δεινότης καὶ ἡ βαθύτης τοῦ Θουκυδίδου, ἦσαν τὸ μόνον ἀντικείμενον τῆς συζητήσεως αὐτῶν· ἀλλ' οὐδόλως ἐφρόντιζον νὰ ἐμβαθύνωσιν εἰς τὰ αἷτια τῆς ζηλοτυπίας, τῶν διχονοιῶν καὶ τοῦ μίσους, ἅτινα διήρουν τοὺς Ἕλληνας, διήγειραν τὸν αἰσχρὸν Πελοποννησιακὸν πόλεμον καὶ ἐπέσυραν κατόπιν τὴν ὑποδούλωσιν τῆς Ἑλλάδος. Ἀνεγίνωσκον τὸν Δημοσθένην μόνον διὰ τὴν εὐγλωττίαν καὶ ῥητορικὴν ἰσχύν· ἀλλ' οὐδαμῶς ἐσκέπτοντο τὰς πολιτικὰς αὐτοῦ ἀρετὰς καὶ τὴν ἀκλόνητον ἐπιμονὴν, δι' ᾧν ἀντεπολέμει συγχρόνως τοὺς τε ἰσχυροὺς προδότας τῆς πατρίδος καὶ τὸν Φίλιπ-